

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันว่าสุขภาพ เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการ เจริญงอกงามและพัฒนาการทุกด้าน ของมนุษย์ ดังนั้นในการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาชาติและหลักสูตรทุกระดับจึงกำหนด เรื่อง สุขภาพไว้เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญและเด่นชัด ดัง เช่น จุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 ข้อที่ 6 กล่าวว่า "เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520 : 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ข้อที่ 7 กล่าวว่า "เพื่อให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และให้รู้จักส่งเสริมการสาธารณสุขของชุมชน" (กระทรวงศึกษาธิการ 2524 : 2) และ หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ข้อที่ 1 กล่าวว่า "เพื่อให้รู้จักดำเนินชีวิต บนพื้นฐานแห่งคุณธรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม มีระเบียบวินัย มีน้ำใจ เป็นนักกีฬา มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และ ประเทศชาติ" (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 7) วิชาสุขศึกษาจึงบรรจุไว้ในหลักสูตรทุกระดับ แม้ในระดับประถมศึกษาซึ่งบูรณาการ เข้ากับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น เป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายถือเป็นวิชาสามัญ และบังคับผ่าน

เมื่อมีการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาชาติโดยได้จัดทำหลักสูตรต่าง ๆ ขึ้น จำเป็น จะต้องมีการวัดและประเมินผลทางการศึกษาซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะ เข้ามา มีบทบาทต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ เพื่อจะได้ทราบความเป็นไปและพัฒนาการของผู้เรียน การวัด และประเมินผลทางการศึกษาจำเป็นต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดการศึกษาและผู้เรียน เกิดการพัฒนาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรและรายวิชาที่กำหนดไว้ การวัดและประเมินผลทางการศึกษามีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร

ดัง เช่น ในอดีตหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พุทธศักราช 2503 กำหนดวิชาเรียน
 ค่อนข้างตลอดปี การวัดและประเมินผลการ เรียนใช้การรวมคะแนนจากทุกรายวิชาที่มีใน
 หลักสูตร เป็นการตัดสินผล โดยถือเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 แต่ในสภาพปัจจุบันหลักสูตร
 มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
 นักเรียนสามารถเลือกรายวิชา เรียนได้ตามความถนัดและความต้องการมากขึ้น การตัดสินผล
 แยก เป็นอิสระแก่กันในแต่ละรายวิชาและคิดเป็นระดับผลการเรียน (กรมวิชาการ 2521: 2-5)

การวัดและประเมินผลเป็นของคู่กัน การประเมินผลที่ถูกต้องมาจากการวัดผลในสิ่ง
 ที่เราต้องการนั้นหลาย ๆ ด้าน หรือเกือบทุกด้าน ผลที่ได้รับจึงจะถูกต้องแน่นอนและ เชื่อถือได้
 จริง (สุชาติ โสภประยูร 2526: 128) กระบวนการด้านการวัดและประเมินผลจะครอบคลุม
 ตั้งแต่การเลือกเทคนิควิธีการ เครื่องมือวัด การสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือ การนำเครื่องมือ
 ไปทดลองใช้ การตัดสินผลและประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน จากสาเหตุที่กระบวนการวัด
 และประเมินผลมีองค์ประกอบมากมายจึงมีความจำเป็นจะต้องใช้ เทคนิควิธีการวัดผลในหลาย ๆ
 รูปแบบที่เหมาะสมเพื่อการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ตามสภาพความเป็นจริงในทางปฏิบัติมักจะ
 พบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการด้านการวัดและประเมินผลอยู่เสมอ ดัง เช่นงานวิจัย
 ติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการ เรียนระดับมัธยม
 ศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (สุมาลี จันทรัชช 2522: 64-66) พบปัญหาว่าครูผู้สอน
 ส่วนมากมีความรู้ความ เข้าใจการประเมินผลค่อนข้างน้อย ครูปฏิบัติตามระเบียบการวัดและ
 ประเมินผลในระดับปานกลาง ครูมีปัญหาเรื่องคู่มือการประเมินผลไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่จะ
 ให้การแนะนำปรึกษา ขาดความรู้ในการเขียนข้อสอบและวิธีการ เขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
 ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผล มีปัญหาการประเมินผลก่อนเรียน และพบว่าปัญหา
 การประเมินผลมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
 พุทธศักราช 2524 ได้กำหนดรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรไว้มากมายทั้งวิชาบังคับ และวิชา
 เลือกอิสระ การวัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชาแยก เป็นอิสระจากกัน ถึงแม้ว่าการวัดและ
 ประเมินผลของทุกรายวิชาอิสระ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการ เรียน
 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ฉบับปีพุทธศักราช 2529 แต่โดยธรรมชาติของแต่ละ
 รายวิชาย่อมมีความแตกต่างกัน รายวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดในหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายรายวิชา

และพฤติกรรมที่จะบรรลุไม่เหมือนกัน ทำให้สภาพและปัญหาการวัดและประเมินผลแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะวิชาสุขศึกษามีจุดมุ่งหมายหลักของการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ (health behavior) ได้แก่ ความรู้ด้านสุขภาพ (health knowledge) ทศนคติด้านสุขภาพ (health attitude) และการนำความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องไปปฏิบัติตนให้เกิดผลดีต่อสุขภาพ (health practice) การวัดและประเมินผลจึงมุ่งเน้นพฤติกรรมสุขภาพ ทั้งสามด้าน และในแต่ละระดับชั้นยังเน้นแต่ละด้านแตกต่างกันออกไปอีกด้วย

ปัจจุบันนี้แม้ว่าวิชาสุขศึกษาได้พัฒนา ยอมรับ และเห็นความสำคัญกันมากขึ้น เพราะสุขภาพย่อมมีความสำคัญเป็นอันดับแรก แต่การเรียนการสอนในแต่ละระดับการศึกษายังประสบปัญหาและมีข้อจำกัดหลายประการ ระดับมัธยมศึกษาก็เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะครูสุขศึกษา เป็นผู้ไม่ได้จบด้านสุขศึกษาโดยตรง เช่น การศึกษาพบว่าครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นผู้จบวิชาเอกสุขศึกษาเพียงร้อยละ 19.0 (ชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา 2528 : 21) รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ สิ่งเหล่านี้อาจทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาตามมา จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาหาข้อมูลที่แท้จริงเพื่อพัฒนาครูผู้สอนสุขศึกษาที่มีอยู่แล้ว พัฒนาการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่วิชาสุขศึกษา ยังไม่มีการศึกษา เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล โดยเฉพาะ จึงเห็นควรมีการศึกษาถึงปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เพื่อจะได้ทราบข้อมูลอันจะได้เป็นแนวทางในการเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาครูสุขศึกษา และเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาให้ถูกต้องมากขึ้น

เขตการศึกษา 3 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา เป็นเขตการศึกษาที่รีบเร่งดำเนินปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากที่มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนดูงานวิชาการซึ่งกันและกันอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้การวัดและประเมินผลทางการศึกษายังเป็นงานหนึ่งในเป้าหมายของการพัฒนาให้มีความเข้าใจตรงกันและพยายามค้นคว้าสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อร่วมแก้ปัญหา ดังนั้นการศึกษาปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 3 จึงเป็นส่วนหนึ่งของงานที่จะส่งเสริมให้เกิดมีการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาในเขตการศึกษา 3 สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตการศึกษา 3
2. เพื่อศึกษาปัญหาด้านการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาของครูสุขศึกษาใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 3
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษา
ของครูสุขศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

ปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาของครูสุขศึกษาที่มีประสบการณ์การสอน
0 - 5 ปี และมากกว่า 5 ปี ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา
ของครูผู้สอนสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เฉพาะเขตการศึกษา 3 ซึ่งประกอบด้วย
จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา เท่านั้น
2. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ
ดังนี้
 - 2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครูผู้สอนสุขศึกษา
 - 2.2 สภาพและวิธีการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษา
 - 2.3 ปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษาในด้านต่าง ๆ
 - 2.4 ความต้องการด้านการวัดและประเมินผลวิชาสุขศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลวิชา
สุขศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้จากการออกแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

คำจำกัดความในการวิจัย

การวัดผล หมายถึง การวัดลักษณะของบุคคลจากผลการใช้แบบทดสอบตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดแล้วแสดงคุณค่าด้วยปริมาณของจำนวนที่วัดได้ รวมไปถึงการสังเกต การประมาณค่า ตลอดจนการใช้เครื่องมืออื่น ๆ ที่สามารถรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณ (เยาวดี วิบูลย์ศรี 2528 : 1)

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่นำมาใช้ต่อเนื่องจากการวัดผลในการตีค่าของสิ่งที่เราวัดได้ รวมถึงการตัดสินคุณค่าโดยมีเกณฑ์ วัตถุประสงค์หรือมาตรฐานที่กำหนดขึ้นสำหรับเปรียบเทียบ (เยาวดี วิบูลย์ศรี 2528 : 1)

วิชาสุขศึกษา หมายถึง รายวิชา พ101ก พ102ก พ203ก พ204 ก พ305ก พ306ก ที่เปิดสอนตามหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และรายวิชา พ401 พ402 พ503 พ504 พ605 พ606 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

โรงเรียนมัธยมศึกษา คือ โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 3

เขตการศึกษา 3 หมายถึง เขตการศึกษาที่ประกอบด้วยจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา

ครูสุขศึกษา หมายถึง ครูผู้สอนรายวิชาสุขศึกษาต่าง ๆ ตามหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 3